

YALOVA
DİRENÇLİ KENTLER
ÇALIŞTAYI
RAPORU

Yalova Dirençli Kentler Çalıştayı Raporu

Editör: Kubilay ÖZER

ISBN 978-
© Mayıs 2024

© Copyright 2024, ATLAS AKADEMİ

Bu baskının bütün hakları Yalova Kent Konseyi'ne aittir.
Yayınevinin ve Yalova Kent Konseyi'nin yazılı izni olmaksızın kitabın
tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı,
çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.
Bölüm içeriklerine ait tüm sorumluluk, bölümlerin yazarlarına aittir.

SERTİFİKA NO: 49704

Kapak Tasarım: **Erdinç ÇAKIR**- erdinccakir@gmail.com
Baskı Öncesi Hazırlık: **Mehmet ATEŞ** - mehmetates42@gmail.com

Baskı ve Cilt

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Anahtar Kelimeler:
Erkan, Dirençli Kentler Çalıştayı,
Çetintaş Kentsel Dirençlilik, Yönetişim,
Yalova, Kent Konseyi

as atlas
akademi

Akademi Mh. Yeni İstanbul Cd.
No: 317/7 Selçuklu/ KONYA
Tel: 0332 241 30 59
www.atlasakademi yayin.com

DİRENÇLİ KENTLER

Bu yayın Yalova İl Özel İdaresi tarafından, Yalova Kent Konseyi'nin organizasyonunda gerçekleşen "Yalova Dirençli Kentler Çalıştayı" programı sonucunda ortaya çıkan sonuçların yerel yöneticilere rehber olması amacıyla yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Çalıştay Danışma Kurulu.....	6
Çalıştay Üst Kurulu.....	8
Çalıştay Yürütme Kurulu.....	10
Ön Söz - 1.....	12
Ön Söz - 2.....	14
Özet.....	16
Giriş.....	18
Amaç.....	20
Yöntem.....	21
Uygulama.....	22
Çalıştay Analizi.....	23
Analiz Sonuçları Değerlendirme.....	31
Çalıştay Oturumları.....	33
Doğal Afetler.....	33
Şehir Planlama.....	36
Sağlık.....	39
Çevre.....	44
Ekonomi ve Toplum.....	47
Akıllı Kentler ve Yönetişim.....	50
Savaş ve Göçler.....	54
Katılımcılar.....	57
Genç Gönüllülerimiz.....	60

ÇALIŞTAY DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Vefik ARICA
Yalova Üniversitesi

Prof. Dr. Senay YÜRÜR
Yalova Üniversitesi

Prof. Dr. Erman COŞKUN
İzmir Bakırçay Üniversitesi

Doç. Dr. Salih BATAL
Yalova Üniversitesi

Doç. Dr. Binali TERCAN
Abant İzzet BAYSAL Üniversitesi

Doç. Dr. Baki DEMİREL
Yalova Üniversitesi

M. Sinan ÖZDEN
RESLOG Türkiye

Hasan SOYGÜZEL
Türkiye Kent Konseyleri Birliği

ÇALIŞTAY ÜST KURULU

YALOVA TİCARET
VE SANAYİ ODASI

ÇALIŞTAY YÜRÜTME KURULU

Kubilay ÖZER
Proje Koordinatörü

Volkan YILMAZ
Proje Koordinatör Yardımcısı

Fatih AYZ
Proje Koordinatör Yardımcısı

Erkan ÇETİNTAŞ
Proje Danışmanı

Göktürk Metehan TOKLU
Medya Koordinatörü

ÖN SÖZ - 1

Her çalışma yoğun bir emek ve fedakârlık gerektirmektedir. Fikir olarak ortaya çıkan düşüncenin nihai haline dönüşmesi için üstlenilmesi gereken sorumluluklar vardır. Özgün olma çabası, titiz araştırmalar, yorumlamalar, karşılaştırmalar, analizler gibi süreçlerin hepsi yorucu çalışmalar gerektirmektedir. Ancak ortaya çıkan eser, tüm bu yorgunlukları alıp götürmektedir.

Bu tarz çalışmalarda olması gereken niteliklerin yanında destek alınan ve sizin için fedakârlık gösteren kişileri de unutmamak gerekmektedir. Bu listeye, ilerleyen sayfalarda çokça göreceğiniz dört genç isimle başlamak istiyorum. Erkan Çetintaş, Kubilay Özer, Volkan Yılmaz ve Fatih Ayaz'ın yaptıkları yoğun ve zorlu çalışmaların sonucunda Dirençli Kentler Yalova Çalıştayı hayata geçmiş ve başarıyla tamamlanmıştır. Gençlerimizin yanı sıra bizlere maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen ilgili dönemde görevde olan Yalova Valisi Sayın Muammer Erol'a, Yalova Üniversitesi Rektörü Sayın Mehmet Bahçekapılı'ya, İl Genel Meclis Başkanı Sayın Hasan Soygüzel'e, Yalova Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Cemil Demiryürek'e, Yalova Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı Sayın Necati Erbul'a ve Yalova Makine İhtisas OSB Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Direnç Özdemir'e şükranlarımı iletiyorum.

Kentimiz için yaptığımız bu çalışma yenilenen dünyada ilimiz için temel teşkil etmiştir. Bundan sonra kentimizi düşünen ve onun için çalışan kişilerin daha iyisini yapacağından da hiç şüp-

hem yoktur. Yalova Kent Konseyi olarak bizler, bu yolun ilk adımını atmanın gururu içerisindeyiz. Yeni çalışmalarda görüşme üzere.

Mustafa KANDEMİR
Yalova Kent Konseyi Başkanı

ÖN SÖZ - 2

Dirençlilik kavramı ilk olarak fizik ve psikolojide tanımlanmış ve daha sonra çevre bilimi ile sosyal ve ekolojik sistemlere uygulanmış bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavram çeşitli yaklaşımlarla doğal afetler ve iklim değişikliğinden etkilenen bölgeler ve son zamanlarda küresel mali kriz, endüstriyel yapıdaki değişiklikler, demografik baskı gibi çeşitli şok ve streslerle karşı karşıya kalan kentler için kullanılmaktadır.

Japonya'nın Sendai kentinde 2015 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Dünya Afet Riskinin Azaltılması Konferansında "Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi"nin kabulüyle, daha dirençli kentler meydana getirme doğrultusunda önemli bir adım atılmıştır. Uluslararası bir örgüt olan Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) de kentler nasıl daha dirençli hale getirilebilir konusunda önemli çalışmalar yapmakta ve Dirençli Kentleri, gelecekteki şokları (ekonomik, çevresel, sosyal ve kurumsal) absorbe etme, toparlama ve bunlara hazırlanma yeteneğine sahip kentler olarak tanımlamaktadır. OECD'nin bu bağlamda üç temel amacı bulunmaktadır. Bu amaçlar: 1) şehirlerdeki afet risk yönetimi gibi kentsel dirençlilikle ilgili farklı coğrafi, sosyo-ekonomik ve çevresel bağlamlardaki politika zorluklarını belirlemek 2) mevcut kentsel dirençlilik politikası uygulamalarının etkilerini değerlendirmek ve 3) kentsel dirençliliği artırmak için daha verimli, etkili bir politika ve yönetim seçenekleri geliştirmek olarak sıralanmaktadır.

Yalova Kent Konseyi olarak bizler de uluslararası çalışma ve araştırmalardan hareketle "Kentimiz dirençli mi, bir kenti dirençli

kılan nedir ve kentimiz nasıl dirençli olur?" sorularını sorduk kendimize. Yalova'nın birçok alanda karşı karşıya olduğu pek çok sorunu çözebilecek insan sermayesi, akademik ve teknolojik bilgi birikimi, kurumsal altyapısı ve kapasitesi ile Türkiye'de ön plana çıkan kentleri arasında olduğunu ancak eksik olan tek şeyin bu sorunların tartışılacağı ve ortak kararların alınacağı müzakere zemini olduğunu gördük. Bu nedenle OECD'nin tanımlarından yola çıkarak Yalova'mızın dirençliliğini tartışmak ve müzakere zemini oluşturmak üzere "İklim Değişikliği ve Çevre, Sağlık, Ekonomi ve Toplum, Doğal Afetler, Şehir Planlama, Savaşlar ve Göçler ve Akıllı Kentler ve Yönetişim" olmak üzere yedi temel başlık belirledik ve 14-15 Mart 2023 tarihleri arasında 50'den fazla kurum temsilcisinin katılımıyla Dirençli Kentler Yalova Çalıştayı'nı gerçekleştirdik. Böylelikle bu çalıştay ile birlikte dirençli bir kent olma ve sürdürülebilir bir gelecek inşa etme yolunda Yalova olarak ilk adımı atmış olduk.

Erkan ÇETİNTAŞ

Yalova Kent Konseyi Genel Sekreteri

ÖZET

Kentsel alanda ortaya çıkan bozulmalar; kentsel mekânda düzensiz yayılma, yetersiz altyapı, çevre sorunları, enerji ve kaynak verimliliğinde düşüklük, kent aglomerasyonu, ekolojik alan yetersizliği, güvenlik gibi sorun ve zorluklara neden olmaktadır. Eko sistemle uyum içerisinde kurulmayan ve yaşatılmayan kentler, yaşanan bozulmalar nedeniyle olası afetler karşısında savunmasız durumda kalacaklardır. Bu sorunların temel nedeni, kent ile bölge eko sistemi arasındaki dengenin korunamaması, kentsel sürdürülebilirliğin sağlanamaması ve sonuç olarak kentsel direncin düşmesidir.

Dirençli bir kent için; sürdürülebilir yeniliği teşvik eden, çeşitliliği koruyan, modülerliğe odaklanan, ekolojik işlevleri eski durumuna getiren, karar döngüsünü sıkılaştıran, sosyal sermaye oluşturan, kentsel yönetim süreçleri ile yerel ve küresel ölçekleri birbirine bağlayan kentsel restorasyon planlaması gereklidir. Kentsel dirençlilik genellikle ani etkilere tepki bağlamında değerlendirilebilmektedir. Ancak, tekil rahatsızlıkların ötesine bakılarak bütüne hâkim olunması gerekmektedir.

Kentleri dirençli hale getirmek için; organizasyonel bir yapı oluşturmak, harekete geçmek için gereken süreçleri, mevcut ve gelecekteki risk senaryolarını belirlemek, anlamak ve kullanmak, ekonomik etkileri ve dirençlilik için mali kapasiteyi güçlendirme ihtiyacını anlamak, esnek kentsel gelişim ve tasarıma yönelmek, doğal tamponları korumak, anlama, önleme, hafifletme, müdahale ve iyileştirme planlamasını ve toplumsal kapasiteyi güçlendirmek,

altyapı dirençliliğini artırmak, etkili müdahale sağlamak, hızlı kurtarma ve daha rasyonel yenileme yapmak gerekmektedir.

Yaptığımız çalışmayla birlikte de tekil değil bütünsel olarak sorunlara bakarak hareket ettik. Her masa kendi alanındaki konuyu bütünlük anlayışla inceleyerek sonuca vardılar. Sonuçlar titizlikle belirlenip kaleme alındı. Bu kitapla birlikte kentimizin bütünlük ortak kararı Yalova'ya kazandırıldı. Bu süreçten sonra yapılması gereken kent bilincine sahip olmak ve bu bilinçle yapılması gerekenlerin takipçisi olmak, en önemlisi de elzem başlıkların kanunlaştırılması için mücadele vermektir.

Kubilay ÖZER
Proje Koordinatörü

GİRİŞ

Günümüzde kentler, “iklim değişikliği, doğal afetler, savaşlar, uluslararası göçler, ekonomik krizler, salgın hastalıklar, kaynaklara erişim noktasında eşitsizlikler gibi yerel ve küresel zorluklar ile karşı karşıyadır. Dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğu ise bu tür zorluklar sonucu kırılğan olan kentlerde yaşamaktadır. Kentlerin karşı karşıya oldukları kırılğanlıklara ve risklere cevap verebilme kapasitelerini yani dirençliliklerini arttırmaları gerekmektedir. Dolayısıyla kentleri güvence altına almak, kentsel ekosistemleri, türleri ve bunların sağladığı hizmetleri korumak için yeni politikalar ortaya koymak gerekmektedir. Bunların başında ise “Dirençli Kentler” kavramı gelmektedir.

Dirençlilik, herhangi bir sistemde meydana gelen bir aksaklığın ortadan kaldırılması, sistemin kesintiye uğratılmadan devamlığının sağlanması, risklere ve şoklara karşı sistemin güçlendirilmesi anlamına gelmektedir. Kentsel dirençlilik ise kentlerin stres, şok, tehdit ya da rahatsızlıklara karşı hazırlıklı olması ve bunları bertaraf etmesi, böylece kentsel alanların iyileştirilmesidir. Kentsel alanların güçlendirilmesi ve iyileştirmesi yaklaşımını içeren kentsel dirençlilik, sürdürülebilirlik kavramıyla yakın ilişkilidir. Zira sürdürülebilirlik; meydana gelebilecek tehdit, tehlike vb. gibi sorunlara karşı hem bugünün hem de gelecek kuşakların yaşam kalitesini arttırmak, bu amaçla uzun süreli politikalar ve uygulamalar oluşturmak felsefesine dayanır (Kayar ve Kutlu, 2022). Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (BM-Habitat) dirençli kentler kavramını “herhangi bir kentsel sistemin, sakinleri ile bir-

likte, sürdürülebilirliğe doğru olumlu bir şekilde uyum sağlarken ve dönüşürken, tüm şoklar ve baskılar karşısında sürekliliği sağlama konusundaki ölçülebilir yeteneği” olarak tanımlamıştır (BM-Habitat, 2023).

Son 10 yıl içerisinde ülkemizde yaşadığımız yangın, deprem, sel felaketleri, savaflara bağlı göçler, salgın hastalıklar ve ekonomik krizler de göstermektedir ki kentlerimiz her zamankinden daha fazla tehlike ve riskler ile karşı karşıyadır. Günlük hayatta yaşanılacak ve hayatın olağan akışını olumsuz etkileyebilecek diğer riskleri de buna eklersek, kentlerin kendi özgün yapılarına uygun, geniş katılımlı eylem planlarının derhal hazırlanması, hazırlanmış olanların güncellenmesi ve acil durumlarda eyleme dönüşebilecek kapasitede olması hayati önemdedir. Çünkü dirençli kentler, şehrinde hiçbir kriz veya riske maruz kalmayan değil, her ne sebeple olursa olsun beklenmedik biçimde ortaya çıkan, ani gelişen durumlar karşısında hazırlıklı olan ve rasyonel çözümler üretebilen şehirlerdir (Öztürk ve Demirel, 2021).

AMAÇ

Son yıllarda yaşanan olumsuz olaylar ve dirençli kentler kavramı üzerinden yola çıkarak Yalova'da çok paydaşlı bir işbirliği süreci ile bir çalışma yapılması planlanmıştır. Kentimizin karşı karşıya olduğu pek çok sorunu çözecek insan sermayesi, akademik ve teknolojik bilgi birikimi, kurumsal altyapısı ve kapasitesi mevcuttur; eksik olan ise bütün bu bileşenleri bir araya getirecek müzakere zemini ve müzakere sonucu ortaya çıkacak önerileri uygulamaya geçirme iradesidir. Dirençli Kentler Çalıştayı da bu zemini oluşturmak ve iradeyi ortaya koymak amacı ile düzenlenmiştir.

Dirençli Kentler Çalıştayı ile kısa vadede özellikle ilimiz Yalova'nın, dirençli kentler ana başlığı altında yer alan alt başlıklardan; afetler, göçler, ekonomi, güvenlik, savaşlar, iklim değişikliği, sağlık ve akıllı kent konularında risk analizinin yapılması ve bu analiz doğrultusunda ortak akla dayalı çözüm önerileri oluşturulması hedeflenmektedir. Çalıştayı, orta ve uzun vadede Türkiye'de bu kavramların akademik düzeyde çalışılmasını ve tartışılmasını aynı zamanda da kamu politikasına ilişkin karar alıcı otoritelerinin dikkatini bu alana yönlendirebilme amacını taşımaktadır.

YÖNTEM

Dirençli Kentler Çalıştayı'nın düzenlenmesi için Yalova Kent Konseyi bünyesinde proje yürütme ekibi kurulmuştur. Ayrıca proje ortağı kurumların temsilcilerinden oluşan proje üst kurulu oluşturularak Yalova Valiliği himayesinde işbirliği protokolü imzalanmıştır. Protokole doğrultusunda çok paydaşlı işbirliği yöntemi uygulanarak uzman personeller ve akademisyenler ile görüşülmüştür. Görüşmeler sonucunda çalıştay konuları (alt başlıkları), konulara göre konuşmacılar (akademisyen ve uzmanlar), çalıştay grupları (masaları), grup sözcüleri ve yazıcıları, ilgili kurum ve kuruluşlardan katılımcılar belirlenmiştir.

UYGULAMA

Çalıştayı tanıtımı ve duyurulması için sosyal medya uzmanlarından ve yerel basından destek alınarak katılımcılık ve şeffaflık ilkesi doğrultusunda hareket edilmiştir.

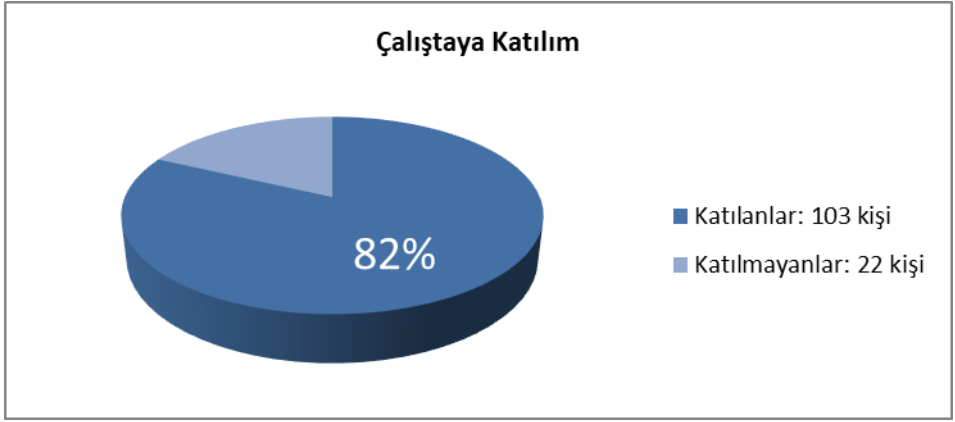
Çalıştay düzenlenmeden önce Yalova Kent Konseyi Genel Kurul üyelerine çalıştay konularına ilişkin anket çalışması yapılarak ele alınması gereken alt konular ve sorunsallar belirlenmiştir.

Çalıştay, 2 gün süresince Seminer-Çalıştay-Rapor Sunumları” olmak üzere 3 aşama şeklinde gerçekleştirilmiştir.

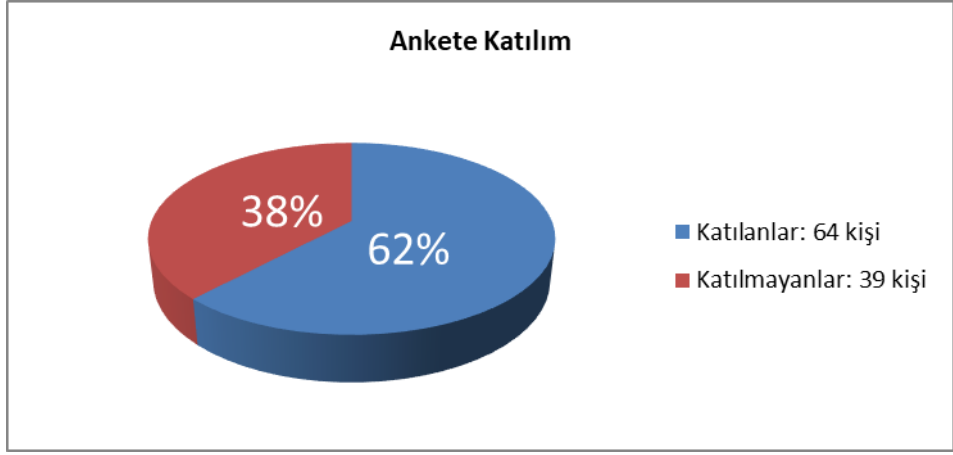
1. Seminer: Çalıştay katılımcıları çalıştay alt başlıkları konusunda bilgilendirilmiş, katılımcılardan gelen soruları cevaplamıştır.
2. Çalıştay: Kamu kurum ve kuruluşları, ilgili sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla üç oturumda yuvarlak masa toplantıları şeklinde gerçekleştirilmiştir.
3. Rapor Sunumları: Çalıştay oturumları sonrasında elde edilen veriler, görüşler ve öneriler çalıştay grupları tarafından derlenerek rapor haline getirilmiştir. Daha sonra bu raporlar her bir grubun kendi içerisinde belirlediği sözcüler tarafından katılımcılar ve kamuoyuyla paylaşılmıştır.

ÇALIŞTAY ANALİZİ

Çalıştaya; kamu, sivil toplum ve özel sektörü temsilen 50 kurum ve bu kuruluşlardan toplam 125 kişi davet edilmiş olup 103 kişi katılmıştır. Katılım oranı %82 olarak gerçekleşmiştir.

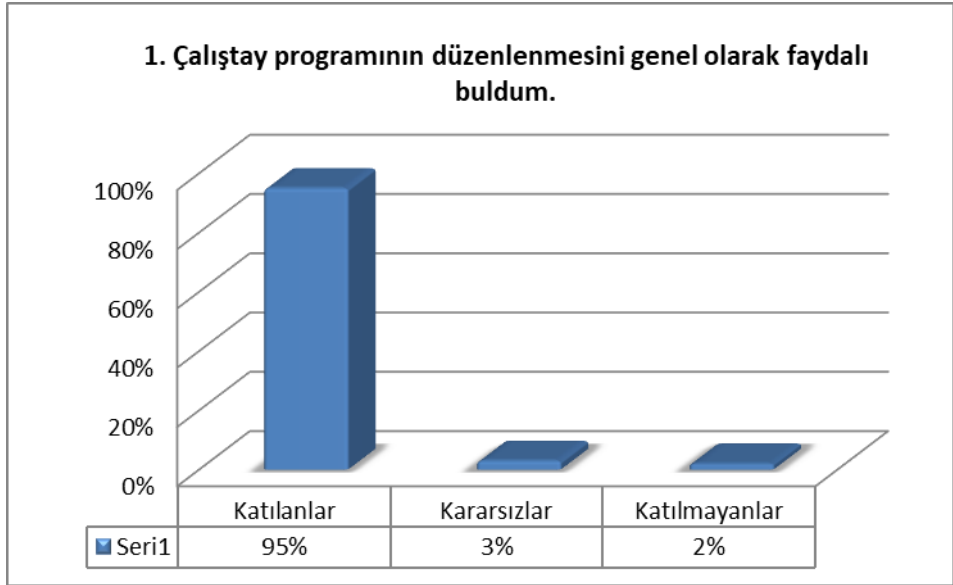

Çalıştay sonrasında çalıştay katılımcılarına “Dirençli Kentler Yalova Çalıştayı Değerlendirme Anketi” uygulanarak çalıştayın etkinliği ve verimliliği ölçülmüştür. Ankette katılımcılara 10 seçmeli ve 2 açık uçlu olmak üzere toplam 12 soru sorulmuştur. Seçmeli sorularda 5’li likert ölçeği kullanılmış olup, çalıştaya katılan 103 kişi arasından ankete 64 kişi katılmıştır.

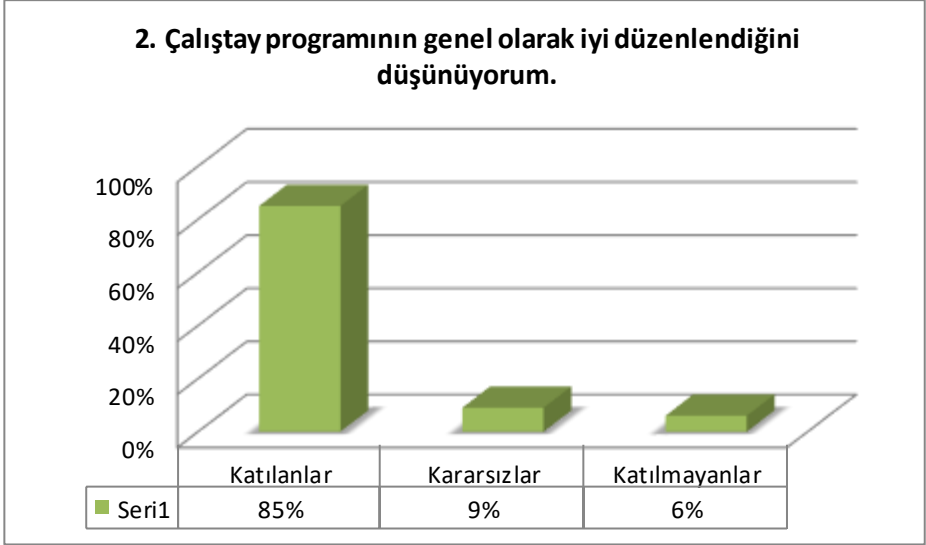

İleride gerçekleştireceğimiz çalıştay ve toplantıların daha verimli ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesine katkı sağlamak amacıyla katılımcılara yöneltilen sorulara ilişkin elde edilen cevaplar sırasıyla aşağıda belirtilmiştir.

SORU 1: Çalıştay programının düzenlenmesini genel olarak faydalı buldum.

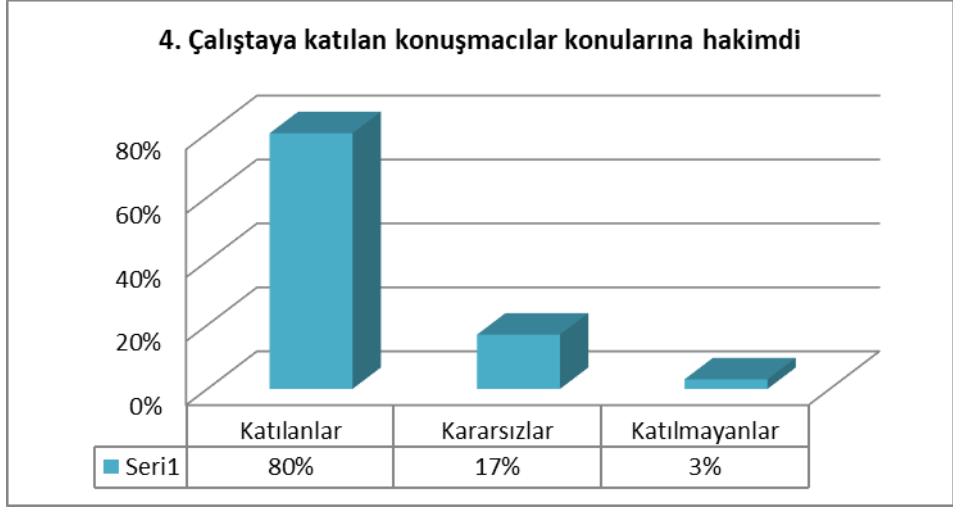
SORU 2: Çalıştay programının genel olarak iyi düzenlendiğini düşünüyorum.

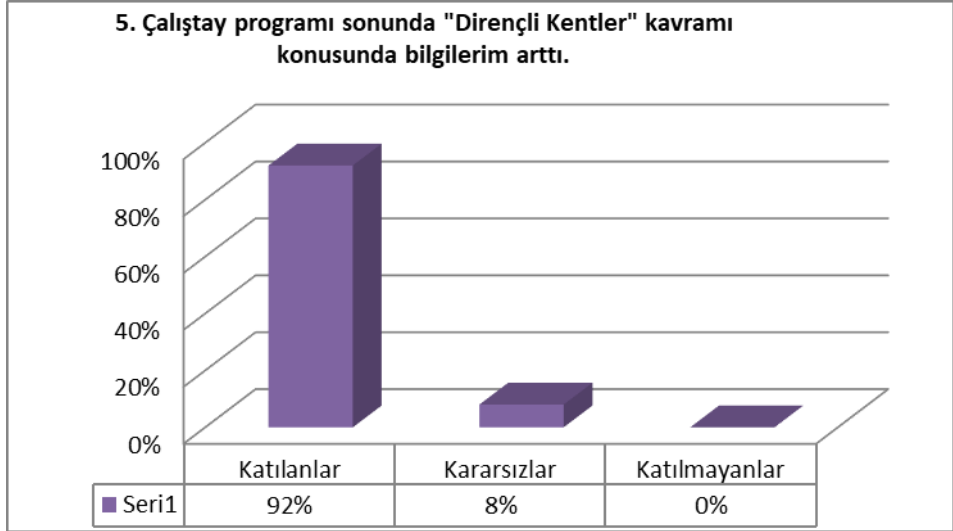
SORU 3: Çalıştayda ele alınan konuların çalıştayın amacına uygun olduğunu düşünüyorum.

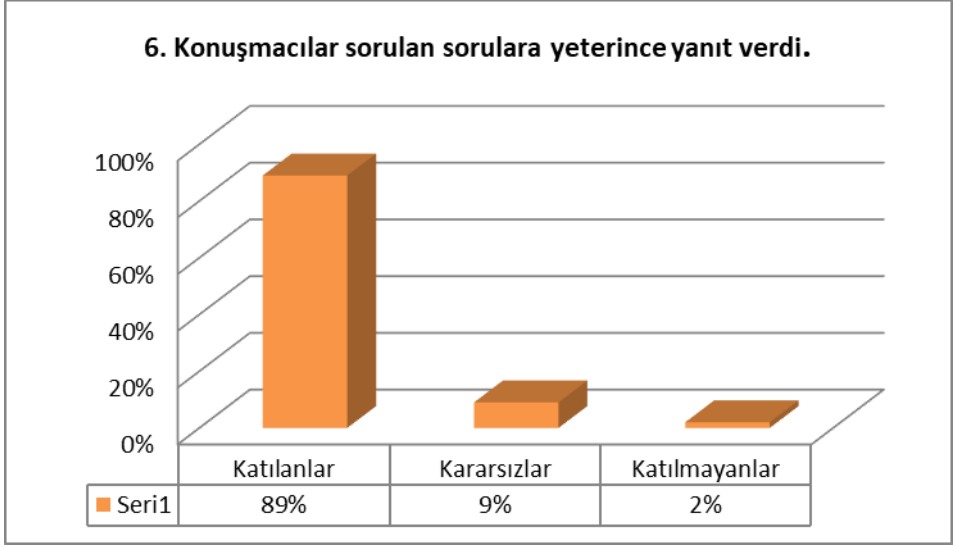
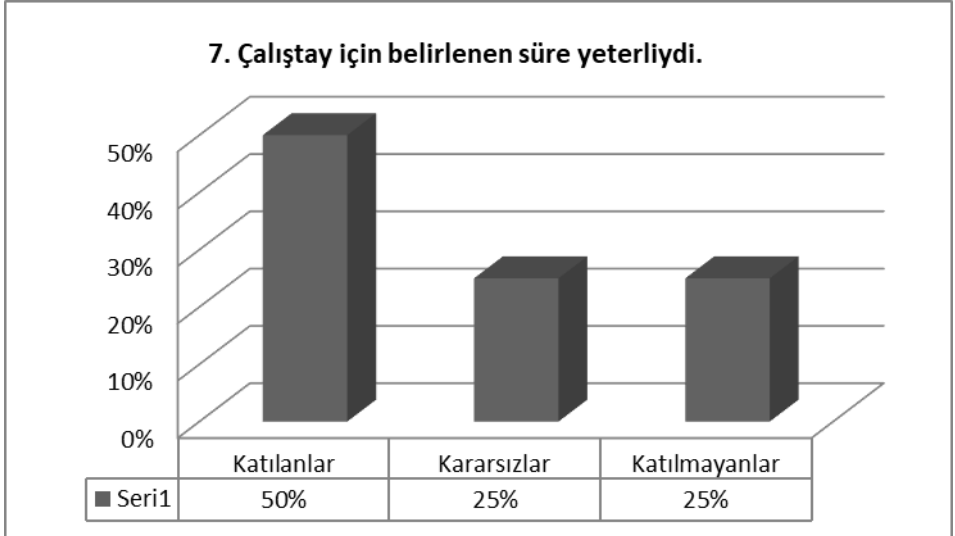

SORU 4: Çalıştaya katılan konuşmacılar konularına hâkimdi.

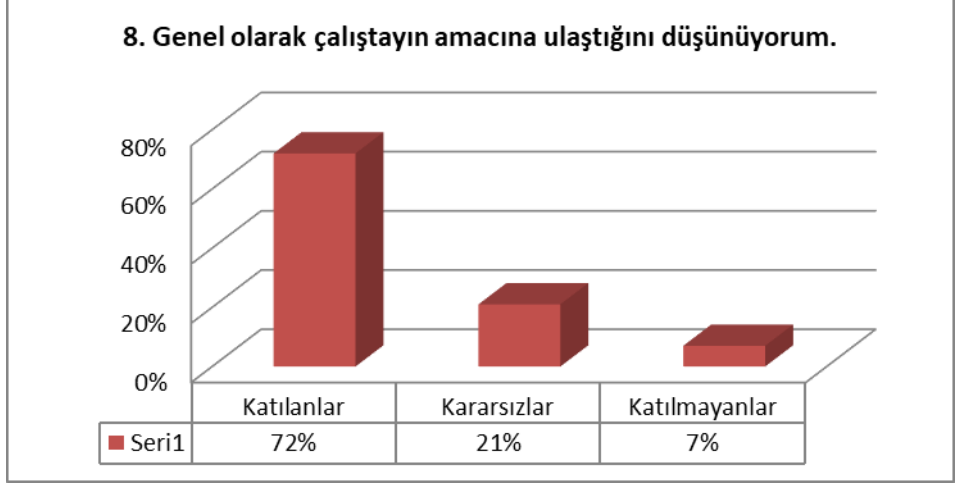

SORU 5: Çalıştay programı sonunda "Dirençli Kentler" kavramı konusunda bilgilerim arttı.

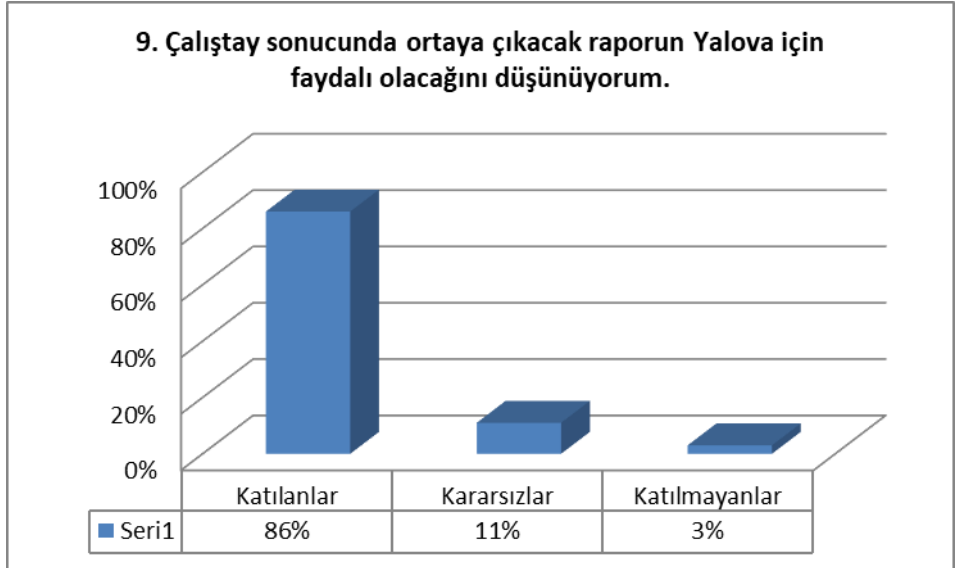

SORU 6: Konuşmacılar sorulan sorulara yeterince yanıt verdi.**SORU 7: Çalıştay için belirlenen süre yeterliydi.**

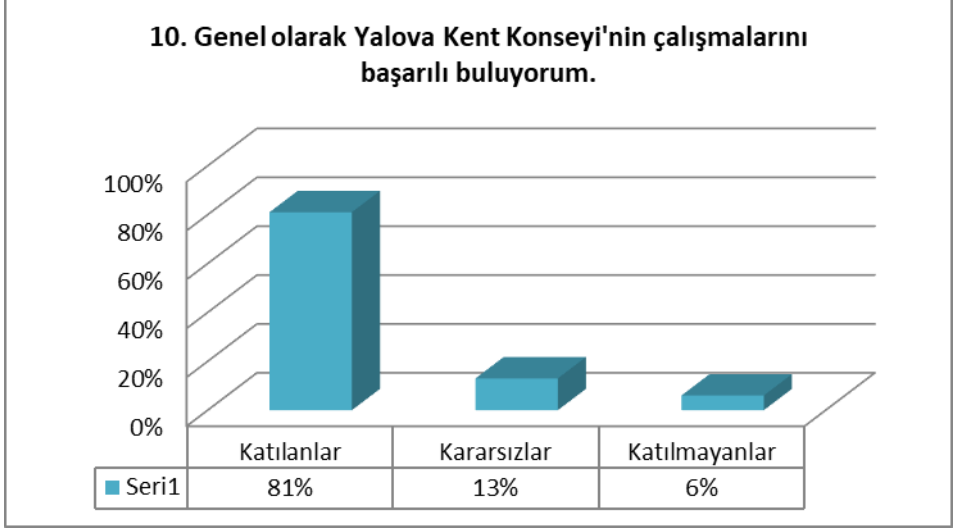
SORU 8: Genel olarak çalıştayı amacına ulaştığını düşünüyorum.

SORU 9: Çalıştayı sonucunda ortaya çıkacak raporun Yalova için faydalı olacağını düşünüyorum.

SORU 10: Genel olarak Yalova Kent Konseyi'nin çalışmalarını başarılı buluyorum.

Anketin sonunda katılımcılara açık uçlu iki soru sorulmuştur. Mükerrer ve benzer cevaplar elendikten sonra katılımcılardan gelen cevaplar (ifadeler) aşağıda belirtilmiştir.

SORU 11: Bu çalıştayıdan elde ettiğiniz en önemli kazanımlar nelerdir?

- Deneyim
- Kurumlar arası diyalog
- Şehir hafızası ve kentlilik bilinci
- Siyasilerin yer almaması
- Paydaşların çabaları
- Bilgi ve tecrübe paylaşımı
- Kapsayıcılık
- Yeni bir akademik alan
- Yeni kavramlar ve kişiler

- Konulara bütüncül bakılması
- Kurum temsilcilerinin yetkinliği
- Yalova'nın afetler, sanayi ve teknoloji anlamda büyüme konusunda hazırlık durumu
- Sosyal çevre ve farkındalık
- Bilimsel gerçekliğe dayalı bir çalışma

SORU 12: Çalıştay ile ilgili başka yorumunuz var mı?

- Devamı olmalı
- Yönetişim kültürü geliştirilmeli
- Birbirini etkileyen, tamamlayan kurumlar da bulunmalı
- Öğretim görevlilerinin bazıları uzun ve alan dışı konuştu
- Çalıştay masaları ayrı odalarda olmalı
- Akıllı şehirler konusunda çalıştay yapılmalı
- Çıkan sonuçların ve önerilerin uygulamaya geçmesi için girişimlerde bulunulmalı
- Yalovalı bazı katılımcılar “daha önce denedik olmadı” şeklinde ifadeler kullanarak motivasyonu düşürdü.
- Konularına göre ayrı ayrı çalıştaylar düzenlenmeli
- Süre yetersizdi, çalıştayların daha uzun olması gerekiyor.
- Daha iyi bir mekan seçilebilirdi.
- Çalıştay raporu ilgili kurumlarca dikkate alınmalıdır
- Kahvaltı olmalıydı, çay-kahve yetersizdi.
- Akademik uzmanlığı olanlar farklı oturumlarda olabilirdi.

ANALİZ SONUÇLARI DEĞERLENDİRME

Dirençli Kentler Yalova Çalıştayı Değerlendirme Anketinde yer alan 10 soruya verilen olumlu cevapların (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) ortalaması %82,3'tür, olumsuz cevapların (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) oranı %5,6 ve kararsızların oranı ise %12,1'dir. Elde edilen sonuçlar çalıştayı genel olarak başarılı olduğunu ve çalışmaya katılanların memnuniyet düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Açık uçlu sorulara verilen cevaplar arasında en sık ifade edilenler çalıştayı devamının olması, her bir başlığa özel ayrı ayrı çalıştaylar düzenlenmesi şeklindedir. Ayrıca çalıştay süresinin yetersiz olduğu sıkça ifade edilen konular arasında yer almaktadır. Diğer sıkça ifade edilen hususlar arasında ilçe belediyeleri ve kuruluşlarının ileride yapılacak çalıştaylara dahil edilmesidir. İl bazında yönetim kültürünün geliştirilmesi ve akıllı kentler üzerine çalışmalar yapılması ise sıkça ifade edilen hususlar olarak dikkat çekmektedir.

ÇALIŞTAY OTURUMLARI

Çalıştay kapsamında ana başlıklara yönelik ortaya çıkan görüş ve öneriler, Doğal Afetler, Şehir Planlama, Sağlık, İklim Değişikliği ve Çevre, Ekonomi ve Toplum, Akıllı Kentler ve Yönetişim, Savaş ve Göçler olmak üzere yedi başlıkta toplanmıştır. Öncelikli konular ve bunlara ilişkin önerilerin özeti aşağıda belirtilmiştir:

Doğal Afetler

- Koru-Armutlu Ana Yolunu dikey olarak kesen 8 tane fay hattı bulunmaktadır, yolun gerekli kontrolleri düzenli periyotlarla sağlanmalıdır.
- Güneyde bulunan Bursa-Orhangazi Yolunda bulunan 2 fay hattı ulaşımı tamamen kesiyor, alternatif bir yol yapılmalı yahut bulunan yol güçlendirilmelidir.
- Çınarcık- Armutlu Yolu'nun çökme ihtimali bulunuyor. İlimizde daha önce başlanılmış olan "Afet Yolları Çalışması"nın acilen yeniden başlaması gerekmektedir.
- Bursa- Bilecik yol güzergahında bulunan Süpürgelik Yolu'nun heyelan riski bulunduğundan gerekli önlemler alınmalıdır.
- Yılların düzenli olarak kontrolünün sağlanması ve ilimize ulaşım noktasında yeni yolların bulunması gerekmektedir.
- Olası Çınarcık Heyelanı ile karşılaşmamak adına bölgede önlemlerin şimdiden alınması gerekmektedir.
- İzmit-Yalova yol alternatifi olan projelendirilmiş Kılıç-Sapanca Yolu tamamlanmalıdır.

- Balıkçı Kooperatiflerinin gerekli denetimlerin ardından tatbikatlara dahil edilmeli gerekli organizasyon sağlanmalıdır.
- Afet anında AYDES uygulamasının istenilen verimde çalışmamasından ötürü manuel olarak yeni uygulamalar geliştirilmelidir.
- Valilik binasının ulaşımı kolay ve güvenli bir bölgede bulunmalıdır.
- AFAD binasının olası bir afette ulaşım ağındaki durumu göz önünde bulundurularak yeni bir yerleşim alan alternatifi değerlendirilmelidir. Ulaşım ve zemin açısından güvenli sismik izolatörü bulunan yeni bir yerleşke yapılmalıdır. Ayrıca arama kurtarma ekiplerinin eğitim merkezleri sabitlenmeli ve genişletilmelidir.
- Afet yönetiminden sorumlu olan 25 Hizmet birim sayısı azaltılmalıdır. Sorumluluklar başlıklar halinde düzenlenmeli nicelin nitelden daha önemli olduğu farkına varılarak sorumlu hizmet grupları değerlendirilmelidir.
- İtfaiye belediyelerden alınıp ilgili devlet kurumlarından birine bağlanmalıdır.
- Afet anında 112 hattına destek yeni bir hat oluşturulmalıdır.
- İlimizdeki toplanma alanlarındaki sorunun acilen giderilmesi gerekmekte ve toplanma alanları, afete uygun şekilde planlanmalıdır.
- Yalova'da bulunan tüm muhtar ve STK görevlilerine telsiz desteği sağlanmalı, AFAD'ın daha önce topladığı telsizleri yeniden dağıtması gerekmektedir.
- Muhtarların sorumlu olduğu mahallede bulunan evlerde yaşayan vatandaş bilgilerinin manuel olarak kaydedilmesi ve belirli periyodlarla güncellenmesi gerekmektedir.

- Kaydedilen dosyalara binaların projeleri eklenmelidir ki enkaz çalışmasında arama kurtarmacı hangi odanın nerede olduğu, binanın kat bilgisi gibi gereken bilgilere ulaşması kolaylaşabilsin. Bu işlemin manuel olmasının sebebi olası bir afette internet erişiminizin sıkıntıya düşmesidir. Ayrıca engelli ve yatağa bağlı vatandaşlar belirlenerek önceliklendirilmelidir.
- Telefon BAZ istasyonlarının yerlerinin güvenli yerlere taşınması gerekmektedir.
- Milli Eğitim mevzuatına GÜVENLİ YAŞAM DERSİ eklenmelidir. Afet Köyü yapılmalıdır.
- GÖNÜLLÜLÜK kavramının geliştirilmesi sağlanmalı ve gönüllü bireylere sosyal ayrıcalıklar sağlanabilmelidir.
- Kentsel Dönüşüm öncelikli olmalı ve belediyelerde riskli yapı danışma birimlerinin oluşturularak avukat ve mühendis gibi liyakatli bireylerin görevlendirilmesi gerekmektedir.
- Sahillerde bulunan parklardaki oyuncakların can simidi görevi yapabileceği duruma getirilmelidir. Erken Uyarı Sistemi ilimizde uygulamaya geçmelidir. Bu uygulamanın aktif geliştiricisi olan Kocaeli Üniversitesi'nden destek alınabilir.
- Heyelan risk analizlerinin yapılarak gerekli tedbirlerin alınması ve Çiftlikköy bölgesinin acilen önlem ve güçlendirme çalışmalarına başlanması gerekmektedir.
- Gazi Osman Paşa Mahallesi'nde bulunan Balaban deresinin geçtiği eski taş köprüünün kesiti çok küçük olduğundan yeni bir proje üretilerek ıslah edilmelidir.
- Yalova Lisesi güzergâhında bulunan köprüünün peyzajı kaldırılarak köprüünün genişletilmesi, var olan sistemin değiştirilerek yukarıya kaldırılması gerekmektedir.

- Afetten canlı ya da ölü olarak çıkan vatandaşların bilgi kayıtlarını sahada görev yapan arama kurtarmacıların kolay ve güvenli bir şekilde hem kendi sistemlerine hem de devletin sorumlu birim sistemine basit bir programlama ile kayıt işlemi sağlanmalıdır.
- Bu sayede vatandaşın hangi saatte, nereden, ne durumda, kim tarafından kurtarıldığı, hangi transfer birimi ile hangi kuruma yönlendirildiği bilgisi kayıt altına alınacaktır.
- Fıstıklı bölgesinde taşkın ihtimali yüksek olduğundan gerekli önlemler alınmalıdır.

Şehir Planlama

- Yalova kenti doğal ve yapay eşiklerinin sınırına dayanmış durumdadır. Bunun en büyük etmenlerinden biri kontrolsüzce imara açılan alanlar ve merkezi yönetimin aldığı büyük ölçekli yatırım kararlarıdır. Kent için alınan bu gibi büyük ölçekteki yatırımların daha üst-ölçekten değerlendirilip, yer seçim süreçlerinde yerel yönetimlerin de sürece dahil edilmesi yer bilimsel sonuçların ve kentin mevcut risk durumunun incelenerek kararlar alınması gerekmektedir.
- Jeolojik-jeoteknik etütler, mikro bölgeleme çalışmaları gibi yer bilimsel çalışmalar sonucunda tehlikeli ve riskli alanların belirlenmesi ve bu sorunlu alanların çözümü için risk azaltıcı çalışmalar gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Tehlikeli ve riskli alanlarda yapılacak uygulamalarda geliştirilen çözüm önerilerinin kısa, orta ve uzun vadede gerçekleştirilecek şekilde planlamak gerekmektedir.
- Dünya geneli ve Türkiye özelinde, afetler konusunda 2010 yılından itibaren yapılan çalışmaların yeterli olmadığı ve mekâna yansımadağı görülmüştür. İlgili kalkınma planları,

eylem planları, strateji planları vb. diğer çalışmaların tamamının bilimsel bir heyet tarafından hazırlanmış olması, çok değerli hayati bilgileri ihtiva ettiği ancak afet öncesi-afet anında-afet sonrası zararları azaltma konusunda çok etkin olmadığı görülmektedir. Bu nedenle söz konusu çalışmaların mutlaka mekânsal planlara dahil edilmesi gerekmektedir.

- Olası bir afet sonrası kentsel dirençliliği irdelediğimizde, aslında en başında yaşanabilecek olan afetlere karşı uyarıcı bir sistem ve devamında acil tahliye planlarının yapılmış olması kentin ve kentlinin hazırlıklı olması gerekmektedir. Bu bağlamda kentte yer alan sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılmalıdır.
- Dirençli kent için öncelikle, kent bütününde risk analizi oluşturulup, ardından savunmasız alanlar belirlenerek eylem planı oluşturulacak ve söz konusu eylem planının uygulanabilirliği için finansmanı sağlandıktan sonra eylem planı izleme ve değerlendirilmesi için çalışmalar gerekmektedir.
- Bir diğer afet risklerini azaltmada kullanılacak yöntem Güçlü Yönler-Zayıf Yönler-Fırsatlar-Tehditler GZFT (SWOT) analizi yapılarak özellikle tehditlerin ve zayıf yönlerin belirlenmesidir. Tehditleri ve tehditlere maruz kalma sıklığını öngörüp, savunmasız alanlarımızı (zayıf yönlerimizi) belirlememiz gerekmektedir.
- Afetlere hazırlık kapsamında, ilimizde bulunan tersaneler ve organize sanayi bölgelerinin üretim kapasite ve faaliyetlerinin tespit edilerek afet anında ve afet sonrası konteyner, çadır, battaniye, soba, ekmek vb. acil ihtiyaçların karşılanması amacıyla ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluş-

ları, akademik odalar ve organize sanayi bölgesi temsilcileriyle koordinasyon kurulmalıdır.

- Afet anında ve sonrasında yaşanan büyük problemlerden birisi de iletişim sorunu olduğu görülmektedir. Bu kapsamda mevcut ve yeni kurulacak baz istasyonlarının mutlaka deprem performans analizi yapılmış risksiz yapılara ve alanlara kurulması gerekmektedir.
- Afet sonrası iyileştirme çalışmaları kapsamında yapılacak planlama ve kentsel dönüşüm projelerinde karşımıza çıkan en büyük problem mülkiyet problemidir. Bu noktada bakanlık düzeyinde bilimsel bir çalışma yürütülerek tapu satış sürecinde mülkiyetin belirli bir hissesinin (örneğin %20 sinin) kamu mülkiyetinde bırakılması süreç içerisinde eskiyen, yıpranan, dayanıksız hale gelen, stabilitesini kaybeden binaların dönüşüm sürecinde faydalı olacağı, mülkiyetin tamamen olmasa da çözümlenmesi noktasında etkili bir adım olacaktır. Ayrıca kentsel dönüşüm projelerinde yaşanan en önemli sorunlardan biri de projelerin finanse edilememesidir. Kent ölçeğinde afet risklerini azaltma noktasında yapılacak her türlü kentsel dönüşüm projelerinin mutlaka merkezi yönetimin onayıyla, süresi belirlenmek kaydıyla bir programa bağlanması, proje finansmanının belirli bir kısmının merkezi yönetimce karşılanması ve yerel yönetimin süreci belirlenen sürede tamamlaması ve denetlemesi gerekmektedir.
- Yapı ruhsatı alınarak yapılan inşaatların tamamlanmasından sonra yapı kullanma izin belgesi alındığı ancak iskandan sonra herhangi bir denetime tabi tutulmadığı, zamanla afetler karşısında dayanıklılığını ölçebilecek bir mevzuat

bulunmadığından, binalar eskiyebilmekte, güçlendirme ihtiyacı olabilmekte ve afetlere karşı dayanıksız hale gelebilmektedir. Bu kapsamda iskandan sonra yapı kullanma izin belgesi alındıktan sonra mutlaka belirli aralıklarla binaların fenni muayenelerinin yapılması gerekmektedir.

Sağlık

- Salgınlar da dahil olmak üzere tüm acil durumlar ve afetler, kentler tarafından tamamen kendi başlarına var olan bir risk senaryosu olarak ele alınabilmeli ya da başka bir senaryonun bileşeni olarak dahil edilmelidir. Sağlık personeli ve tesisleri üzerindeki olası etkiler, hem tek başına hem de diğer risklerle birlikte, yerel veya küresel salgının acil duruma çözüm bulma yeteneğini engelleyebileceği durumlar için modeller ve planlar gerekir. Diğer afet risk senaryolarının örneğin sel, küresel ısınma ile ilgili olaylar, deprem vb. öngörülebilir halk sağlığı etkilerinin dahil edilmesi gerekir. Kısa vadeli etkiler ve uzun vadeli fiziksel ve psikolojik sağlık sorunları da dahil olmak üzere sağlık çalışanlarının mevcudiyeti, sağlık tesisleri, su ve kanalizasyon, tedavi ve bakım üzerindeki olası tüm etkiler planlanmalı ve modellenmelidir.
- Acil durumların ve afetlerin (örneğin yerel ve küresel ölçekte salgınlar kıtlık, kuraklık vb.) başlı başına var olan bir afet senaryosu olarak dahil edilmesi gerekirken şehrimizde bu kapsamlı afet senaryoları gerçekleştirilmemiştir. Olası durumlar için senaryo serileri oluşturularak gerçek ölçeklerle uygulamaya alınmalı ve sürekliliği sağlanarak insanların davranışları izlenmeli, yanlış ve doğrular ortaya çıkarılmalıdır. Sürekli iyileşme sağlanarak senaryolarda insanların

sergilemesi gereken/beklenen davranışlar konunun uzmanları tarafından planlı bir çerçeve içerisinde oturtulması sağlanmalıdır.

- Dirençli kent adayı olan şehrimizde kronik sağlık koşulları kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmelidir. Mahalle ve semt olarak kronik sağlık sorunları kayıt altında olan bireyler haritalandırılmalı ve olası afet durumlarında ihtiyaçları belirli olmalıdır.
- Hayvan habitatları aşılama ve hastalık taşıyıcısı olma durumlarına göre takip edilebilir bir sistemde olmalıdır. Su sıkıntısı ve kanalizasyon sorunlarında baş gösterebilecek hayvan hastalıkları ve bu hastalıkların insan etkileşimi özel çalışma alanı olarak acilen çalışılmalıdır. Şehrin florası birliktişiler tarafından haritalandırılarak, olası doğal afetlerde sulama, yeni su havzası oluşturulması ve tohum dayanıklılığı konularının insan-hayvan-bitki çerçevesinde değerlendirileceği bilir kişi komisyonları kurulmalıdır.
- Temel sağlık tesislerinin dirençliliği artıran arazi kullanımı planları ve imar yasaları ile uyumluluğu, tüm önemli halk sağlığı tesislerinin yerleri “en şiddetli” afet senaryosunda hayatta kalmalarını sağlayacak şekilde seçilmeli ve bu yapılar imar yasalarına uygun olmalıdır. Semt ve mahalle ölçeğindeki klinikler, sağlık merkezleri ve ana sağlık ocakları, özellikle örneğin diyaliz üniteleri, yanık üniteleri, vb. sahip bölgesel işlevi olan tesisler yapı aşaması ve ardından düzenli kontrole tabi tutulmalıdır. İlaç depoları ve dispanserler; laboratuvarlar ve test merkezleri; bakım evleri ve bakım destek hizmetleri; tıbbi malzeme, su kaynakları ve yukarıda tanımlanmış hizmetlerden herhangi birine erişim yolları;

afet sonrası işgücü mevcudiyeti en kısa sürede yapılacak büyük bir çalışmayla güncel olarak revize edilmelidir.

- Yalova bir deniz şehri olduğundan ve halihazırda İstanbul ile deniz ulaşımını sağlayan araçların durakladığı bir nokta olduğundan, İstanbul Deniz Otobüsleri (İDO) şirketi ile gerçekleştirilecek görüşmelerle ihtiyaç anında gemi içi sey-yar hastane oluşturulabilmesi protokollerinin hayata geçirilmesi projesi düşünülmüştür. Olası afet anında Yalova kara yoluyla çevre illere hasta nakli gerçekleştiremediği durumda en yakın deniz kenarı illere deniz yoluyla ulaşım senaryoları hayata geçirilmelidir. Bu konu şehrin yöneticileri tarafından oldukça ivedi olarak ele alınmalıdır.
- Sivrisinek ve diğer potansiyel hastalık taşıyıcı hayvanların predatörlerinin var olması ve bunların güncel haliyle tespitlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. İklimsel değişiklikler yağış rejiminde tutarsızlık yaratmakta ve su kaynaklarının kontrolsüz kullanılması durumunda yeni su kaynakları oluşturulması çalışmasına girilirken bu arazilerin var olan bitki ve hayvan popülasyonunun zarar görmemesi adına bilir kişiler tarafından incelenmesi sağlanmalıdır. Yeni oluşturulan su birikintileri orada yeni hayvan ve yeni bitki türlerine yaşam alanı oluşturacağı için bu durumun tehlikesinin ne kadar büyük olabileceğinin araştırılması için bilirkişi komisyonları oluşturulmalıdır. Sulak alanlar veya yeraltı su kaynakları yoluyla doğal su filtreleme; hava kirliliğini azaltmak için ağaç örtüsü; besin kaynakları (örn. balık), temel besin öğeleri için yeterli arazinin var olması konularının gerçek ölçekli güncel planları yapılandırılmalıdır.

- Afet planlaması, sağlık hizmetleri ve afet sonrası iyileşme için gerekli tüm ilgili işgücü, yeterlikler ve beceriler belirlenmiş; hem beceri hem de miktar açısından yeterli olduklarına kanaat getirilmiş olmalıdır. Doktorlar, hemşireler ve diğer sağlık çalışanları, eczacılar, çevre sağlığı uzmanları (su ve atık su uzmanları, gıda denetçileri ve vektör kontrolden sorumlu personel) epidemiyologlar, mobil laboratuvar ve laboratuvar personeli, tedarik zinciri çalışanları önceden belirlenmiş ve senaryo üzerinde çalışmış olmalıdır.
- Afet sonrası için şu başlıklarda kapsamlı sağlık planları yapılmalıdır: Afetin bulaşıcı olmayan hastalıklara etkisi; Etkilenen nüfus ve müdahale ekiplerinin psikososyal ihtiyaçlarını ele alan uzun vadeli bir plan; Kan ihtiyacı temini için kan bankası oluşumu, Rehabilitasyon hizmetleri; Sağlık hizmetlerini ve çevre güvenliğini afet öncesi seviyelere getirmek ve gelecekteki afet risklerini azaltmak; Bağışıklık sağlama gibi rutin sağlık hizmetlerinin sürdürülmesi (Bu genellikle soğuk hava zincirin bozulması ile tehlikeye girmektedir); İlaç depolama ve dağıtımı; Gıda dağıtımı; Su yönetimi; İşgücünün ihtiyaçları Evcil hayvan ihtiyaçlarının ve bakımlarının gerçekleştirilmesi; Vahşi hayvan hayatın bakımı ve kontrolünün afet öncesi hale getirilmesi; Tarım alanlarının kontrolü, ekilmiş alanların minimum zarara uğrayarak bakımlarını sağlayacak birimlerin oluşturulması ve afet öncesi hale getirilmesi.
- İnsanların yaralanabilecekleri, bir afetten sonra veya barınaklarda onların tıbbi geçmişlerine aşına olmayan sağlık hizmetleri çalışanları tarafından erişilebilir olmaları gerekir. Ayrıca sağlık verilerinin korunması ve ifşa edilmesine ilişkin düzenlemeler ile dirençlilik ve afet müdahalesi gerekli-

likleri arasında bir gerilim oluşmaması için planlamaların yapılması gerekmektedir.

- Bir afet sırasında ve sonrasında halk sağlığını korumak için belirtilen şu ürünler ve ekipmanlar iyileştirilmelidir: Sıcaklığa duyarlı malzemelerin depolanması için güç sisteminde veya soğuk hava zincirinde yedek kapasite; İlk yardım malzemeleri ve enfeksiyon kontrolü; Su ve su arıtma tabletleri ve ekipmanları; Hijyen ve sanitasyon malzemeleri; Bebekler için ihtiyaç duyulan malzemeler; Yaygın olarak kullanılan ilaçlar ve ev tıbbi ekipman malzemeleri.
- Dirençli kent toplumun ruhsal sağlık ihtiyaçlarını, bir afet durumunda topluluk destek gruplarını içermelidir. Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve yas dahil psikolojik etkileri ele almak için psiko-sosyal ilk yardım, psikolojik travma merkezleri ve danışmanlar dikkate alınmalıdır. Ayrıca afetten etkilenen nüfusun ve müdahale ekiplerinin maruz kaldığı uzun vadeli psikolojik etkileri de ele alınmalıdır.
- Tek sağlık kavramı için; lokal, bölgesel ve küresel boyutta bir erken uyarı sistemi ile entegre laboratuvar ve entegre sürveyans sistemlerine ihtiyaç duyulacaktır. Dirençli şehrin mikrobiyal bakış açısı olması gerekmektedir.
- Kimyasal Biyolojik Radyolojik Nükleer Tehditler ayrıca konuşulması gereken gündem olmalıdır. Sağlık alanında bu konuda bilirkişi/uzmanlar ve kolluk kuvvetlerinin bir araya geleceği bir çalıştayda şehrin maruz kalabileceği bu yöndeki afetler durumu değerlendirilmelidir. Kilit sağlık tesislerinin, yönetim ve halkın olası durumda davranışının incelenmesi ve öngörülerle senaryo çalışmalarının yapılmış olması dirençli kentlerin planlamalarında mutlaka yer almalıdır.

- Kentsel dönüşüm çalışmalarının hızlanabilmesi adına kiracı ve mülk sahiplerinin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu bağlamda 1999 depremi öncesinde yıkılması öngörülen binaların tespit edilip, dönüşümünün sağlanması gerekmektedir.

Çevre

- Yalova ilinde yağmur alan bölgelerde yağmur hasadı projelerinin uygulanması gerekmektedir.
- Su kıtlığına karşı toplumun bilinçlendirilmesi ve suyu bilinçli kullanmalarını sağlayacak bazı projelerin yapılması (duş başlıklarının ve armatürlerin daha az su sarfiyatı yapan yeni nesil armatürlerle değiştirilmesinin desteklenmesi gibi) gerekmektedir.
- Arıtılmış suların ileri arıtma prosesleri uygulamaları ile; kent içi yeşil alan sulama, sanitasyon ve kent temizleme hizmetleri, sanayi tesisleri ve organize sanayi bölgeleri için kullanma, soğutma ve proses suyu olarak kullanılması maksadı ile proje yapılması gerekmektedir. Bu sayede temiz su arzında kaynağında tasarruf edilmiş olacaktır.
- İçme suyu ana isale hattının yenileme projesi halen devam etmektedir. Ancak belediyelerin şehir içi şebekelerinin de yenilenmesi akıllı sistemler ile uzaktan izleme ve kontrol sistemleri (SCADA) ile desteklenmelidir bu sayede barajda %50'e varan su arzında tasarruf sağlanabilecektir.
- Arıtma çamurlarının enerji içeriğinin geri kazanılması, tarımsal ve bitkisel atıkların enerji içeriğinin geri kazanılması, hafriyat atıklarının düzenli depolanması sağlanmalıdır. Evsel katı atıkların yönetimi bütünleşmiş katı atık yönetimiyle uyumlu olmalı, geri kazanım-geri dönüşüm ve azaltım ça-

lışmalarına ağırlık verilmelidir. Böylece, hem enerji geri kazanımı ve hem de iklim değişikliğine sebep olan sera gazlarının azaltılması sağlanmalıdır. Bu durum ülkemiz için de çok önem arz eden kaynak yönetimi açısından döngüsel ekonomiye de katkı sağlayacaktır.

- Yalova ili Entegre Katı Atık Yönetimi içerisinde en kırılgan ve hassas unsurun Hafriyat ve Yıkıntı Atıklarının düzenli olarak depolanacağı ve yeniden kullanımı/kazananımı sağlayacak bir entegre tesisin olmamasıdır. Acilen bu konu üzerinde tüm paydaşlar ortak bir çözüm bulmalı ve süreci yönetmelidir.
- Kent içi ulaşım sistemi için derhal planlamalar yapılmalı, bisiklet yolları, yayalaştırma ve elektrikli toplu taşıma alternatiflerinin de içinde bulunduğu sistemler için çalışmalar yetkili kurumlarca başlatılmalıdır.
- İklim değişikliğinin etkisi nedeniyle artan sıcaklık hava kalitesinde olumsuz değişimlere neden olacaktır. Bu yüzden hava kalitesi izleme noktalarının aktif örnekleme sistemleri ile donatılmış istasyonlarının sayısının artırılması, hava kalitesinin sürekli olarak izlenmesi ve gerekli durumlarda vatandaşların hava kalitesindeki olumsuz hallerde uyarılmasının sağlayacak bilgi işlem alt yapısının kurulmalıdır.
- Hava kalitesindeki olumsuz değişim başta solunum ve alerjen gibi sağlık sorunlarının artacağı yönünde öngörü bulunmaktadır. Bu nedenle özellikle sıcak hava dalgalarının olduğu zamanlarda halkın uyarılması sağlanmalıdır.
- Yağışların azalması, sıcaklığın artması denizlerdeki balık popülasyonunda azalmalara neden olabileceği öngörül-

mektedir. Bu da ilimizde balıkçılık sektöründe ileriki yıllarda ciddi ekonomik kayıplara neden olabileceği belirtilmiştir. Bu duruma karşı balıkçılık sektörü çalışanları bilinçlendirilmelidir.

- İlimizin ılıman kuşakta ve geçiş iklimine sahip olması nedeni ile mevsim geçişlerinde radikal farklılıkların olacağı, bahar mevsimin süresinin azalacağı öngörülmektedir. Özellikle yaz mevsimlerinde tropik karakterli ekstrem hava olayları ve kuvvetli ani yağışlar olması olasıdır. Bu yüzden kentsel alt yapının bu ani yağış verilerine göre yeniden hidrolik modelleri yapılması ve olası can ve mal kayıplarının önüne geçilmesi için uygulama projelerine başlanması gerekmektedir.
- Çevre, sağlık, enerji, sera gazlarının azalımı, atık yönetimi, su ve atık su yönetimi, havza koruma, yutak alanlar, hava kalitesi, ulaşım, taşkın ve su baskınları konuları ile ilgili şehrimize atık master planlar paydaşlar tarafından gündeme getirilerek çalışmalara başlatılmalıdır.
- Yalova ili için en büyük risk KONTROLSÜZ BÜYÜMEDİR. Kontrolsüz şehirleşmenin önüne geçilmelidir. Bu, su yönetimi, atık yönetimi ve sağlık yönetimi açısından oldukça önemlidir. Ayrıca, tüm çalışmalar ilgili kurumlar tarafından çocuk ve yetişkin eğitim programları ile desteklenmelidir. Etkin mücadele için denetim ve kontrol şarttır. Bu denetim ve kontrol mekanizmalarının bağımsız olması gerekir. İklim değişikliğine karşı verilecek bu mücadeleyi zayıflatacak faaliyetler bazı yaptırımlarla caydırıcı hale getirilmelidir.

Ekonomi ve Toplum

- Yalova, etrafında bulunan büyük şehirlere geçiş için bir ara durak olarak görülmektedir. Bu durum kente aidiyet duygusunu zayıflatmaktadır. Aidiyet duygusunun güçlendirilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
- Kentin ayrıcalıklı konumunu pekiştirici ve işlevsel hale getiren tedbirler almak gerekmektedir.
- İstihdam hacmindeki genişlemeye bağlı olarak işgücü ihtiyacını öncelikli olarak Yalova'da ikâmet eden sakinlerden karşılamak yönünde planlar ve projeler geliştirilmelidir. İşgücü ihtiyacını celbetmek için sadece ücrette iyileştirmenin yeterli olmadığı görülmeli, çalışanlara yönelik sosyal imkânlar da iyileştirilmelidir.
- Yerel kaynakların kullanımı, sürdürülebilirlik ve yerel ekonomik büyüme için önemlidir. Bu sebeple yerel tarım ürünleri, yerel malzemeler ve yerel işletmelerin kullanımı ile yerel ekonomiyi desteklemek gerekir. Sürdürülebilirlikle ilgili inovasyonlar yaparak çevre dostu ürünler ve hizmetler sunan yerel işletmelerin gelişmesi teşvik edilmelidir. Ayrıca, bu işletmelerin yerel kaynakları kullanmalarını teşvik ederek refahın toplumun tamamına yayılması sağlanmalıdır.
- Yalova ekonomik bakımdan büyüyen bir şehirdir ve buna bağlı olarak istihdam ihtiyacı gittikçe artmaktadır. İstihdam hacmindeki genişlemeye bağlı olarak işgücü ihtiyacını öncelikli olarak Yalova'da ikâmet eden sakinlerden karşılamak yönünde planlar ve projeler geliştirilmelidir.
- Yerel işletmelerin desteklenmesi için, onlara finansal destek sağlanmalı, vergi indirimleri getirilmeli ve işletme sahiplerine yönelik eğitim programları düzenlenmelidir.

- Yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapılmalıdır. Yenilenebilir enerji kaynakları, şehirlerin enerji ihtiyacını karşılamamanın yanı sıra çevreye duyarlı bir enerji üretimi sağlayacaktır. Yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapmak, şehirlerin enerji bağımsızlığını ve enerji maliyetlerini sağlayacaktır.
- Yağmur suyu toplama sistemleri, su tasarrufu sağlayan tesisler, geri dönüşüm tesisleri, bisiklet yolları, toplu taşıma ağları ve enerji verimli binalar gibi sürdürülebilir altyapı yatırımlarına önem verilmelidir.
- Dezavantajlı grupların hayatlarını kolaylaştıracak projeler geliştirilmeli var olanlar da desteklenmelidir. Kriz zamanlarında dezavantajlı bireylerin daha zor durumda kalacağı dikkate alınarak söz konusu bireyler ilk ulaşılması gerekenler olarak kayıt altına alınmalıdır.
- Dirençli kentlerin katılımcı yapısını işlevsel hale getirip kriz zamanı gelmeden önce bir plan dahilinde şirketler için rol tanımları yapılmalı ve kriz durumunda yapacakları faaliyetler önceden düzenlenmelidir.
- Yalova'da yaşayanların katılımını sağlamak için farklı mekanizmalar oluşturulmalıdır. Bu mekanizmalar, halkın şehir yönetiminde aktif rol almasını sağlamaya ve şehirlerin daha demokratik ve katılımcı bir yapıyı sağlamaya yönelik olmalıdır.
- Toplumsal bütünleşme farklı grupların ve cemaatlerin dışarıya kapalı yapısından kaynaklanan sebeplerle zafiyete uğramaktadır. Özellikle göç yoluyla gelenlerin gettolaşması bir tehdit olarak görülmeli ve engellenmelidir.

- Dirençli kentlerde, toplumun farklı kesimleri arasındaki etkileşimleri artırmak için, toplum merkezli kentsel gelişim projeleri yürütülmelidir. Bu projeler, toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Örneğin, şehir parkları, toplumun sosyal etkileşimini artırırken, tarım ve gıda üretimi projeleri, toplumun gıda güvencesi sağlmasına yardımcı olur.
- Dirençli kentlerde, toplumun çeşitliliği de bir avantaj olarak kullanılmalıdır. Farklı kültürler ve yaş grupları arasındaki etkileşimler, yenilikçi fikirlerin ortaya çıkmasına ve kentin sürdürülebilir kalkınması için yeni yaklaşımların geliştirilmesine katkıda bulunur.
- Dirençli kentler sakinlerinin kentleşme derecesi yüksek olanlardır. Kentleşme ise kente özgü tutum ve davranışların kazandırıldığı toplumsallaşma sürecinde edinilir. Bu sebeple gerek kentte doğanlar gerekse kente sonradan göç edenler için toplumsallaşma süreçlerini temin edecek ve destekleyecek eğitim faaliyetleri yapılmalıdır.
- Dirençli kentler dirençli bireyler tarafından inşa edilir. Dirençli bireyin yetişmesi için temeller ailede atılır. Bu sebeple ailenin güçlendirilmesine yönelik desteklerin verilmesi ve eğitim faaliyetleri süreklilik arz edecek şekilde düzenlenmelidir.
- Müzeler, anıtlar, anıt bahçeleri, tarihî yapılar, parklar gibi hafıza mekânları artırılmalıdır.
- Mekâna bağlılık, insanların kendi yaşadıkları yerle özdeşleşmesi, kent kimliklerinin gelişmesi ve hemşerilerine bağlılık duygularının güçlenmesi açısından önemlidir. Bunun için: Rekreasyon alanları düzenlenmeli, bahçeler ve doğal

alanlar gündelik hayata dahil edilmeli; Bireylerin acı ve hüznünlü hatıralarının yaşandığı ama aynı zamanda teselli buldukları mekânlar korunmalı; Kültürel miras korunmalı ve gelecek nesillere aktarılarak yaşatılmalı; Kent sakinlerinin kent yönetimi ve karar alma süreçlerine katılımı, mekâna bağlılık duygularını artırır. Bu sebeple kent sakinlerinin fikirlerine değer verilmeli; Mekâna bağlılığı arttırmak için sanat ve edebiyat teşvik edilmeli ve desteklenmeli; ortaöğretim sürecinde Yalova ile ilgili dersler konulmalı, bir Yalova Kitabı hazırlanmalı ve okutulması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Akıllı Kentler ve Yönetişim

- Özellikle yurtdışı ortaklıklarla şehrin teknoloji altyapısı güçlendirilmelidir.
- Dirençli kent ve akıllı kent arasında hemşehri ilişkisi kurulmalı bunun için akıllı sistemler kullanarak halkın yönetime katılımı sağlanmalıdır.
- Akıllı kentin temelinde veri bulunmaktadır. Verinin doğru şekilde toplanması ve şehirlerin böylece akıllı olması gerekmektedir. İhtiyaçlar belirlenmeli, ardından veriler toplanmalı sonraki aşamada işlenmesi süreci takip edilmelidir. Verinin yalnızca toplanması yetmez. Aynı zamanda verilerin güvenli şekilde saklanmalıdır.
- Stratejik plana dijital dönüşüm yazılmadığı takdirde başarısızlık kaçınılmaz olmaktadır. Akıllı kent topyekûn bir hareket gerekmektedir. Bunun içerisinde kullanıcılardan tasarlایıcılarأ tüm hemşeriler yer almaktadır. Sistemlerin uygulanmasında ise en önemli faktörlerden birisi kültürdür. Ku-

rumsal kültür ve toplumsal kültür kilit olarak kullanılmalıdır.

- Kentin akıllı şehre dönüşmesi için ilk adım olarak, mevcut durumun ortaya koyulması gerekmektedir. İkinci veri ihtiyaçları nelerdir ve mevcut kullanılan sistemler derlenmelidir. Kullanılmayan kısım için ne gibi eksikler olduğu tespit edilmelidir. Sonraki aşamada ihtiyaçların önceliklendirilmesi gerekmektedir. Bu süreçte kavramsal farkındalık oluşturulmalı. Üst yöneticiler bu konuda bilgilendirilmeli ve desteği sağlanmalıdır.
- Yalova Belediyesinde Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisinin kriterleri çerçevesinde dijital dönüşüm etkisi artmaktadır. Dirençlilik ekseninde incelendiğinde belediyenin topladığı veriler kuraklık gibi doğal afetlere karşı önlem almak yolunda bir araçtır. Açık veri politikasıyla kurumlarla ve vatandaşlarla verilerin paylaşılması faydalı olacaktır. Hangi verileri elde ettiğimiz ve hangi amaçla kullanabileceğimizi sistematik olarak belirlenmelidir.
- Olası afet durumunda iletişimin sağlanması dirençliliği artıran bir etmendir. Belediyelerin baz istasyonu ile alakalı yerleştirme politikası gözden geçirilip, dirençli kentin altyapısı güçlendirilmelidir. Belediyeler radyo frekansları aracılığıyla baz istasyonlarında ortaya çıkabilecek sorunların çözümüne yönelik kurumsal bazda kapasite geliştirilmesi yapılmalıdır. Böylece telsiz sistemler ve radyo sistemleri aracılığıyla afetler gerçekleştiğinde bilgi sunabilecektir.
- Altyapı anlamında bir diğer boyut ise vatandaş önerilerine başvurulmasıdır. Buradan çıkan fikirlere yönelik altyapı geliştirme çalışmaları tasarlanmalıdır.

- Akıllı kentlerde finansman ve iş birliği modeli oluşturulmalıdır. Bunun için: Veri toplanmalı, Fikir ortaya koyulmalı, Proje yapılmalıdır.
- Proje bazlı geliştirme yapılmalıdır. MARKA gibi kurumlarla iletişim sağlanmalıdır. Kurumlar iletişim halinde olmalı. Belediye, özel idare ve diğer paydaşlarla ortak projeler sunulmalı. Ortak projelerin üretilmesine yönelik olarak kurumların temsilcilerinin bulunduğu proje ofisi kurulmalıdır. Bu ofiste ayrıca hemşehrilerin katılımı ve proje önerisinin yer aldığı bir modül oluşturulmalıdır.
- Herhangi bir doğal afet gerçekleştiğinde kesintisiz iletişim sağlayacak en etkin sonuç Mobese sistemleri olabilir. Diğer taraftan mevzuat bağlamında belediyeler, kendi fiber altyapısını oluşturma konusunda engellerle karşılaşabilmektedir. Kamu kuruluşlarının esas amacı afet durumlarında internet ve mobese altyapısının sürdürülebilir olmasıdır. Bu yüzden altyapı sağlayan paydaşlarla ilişkiler güçlendirilmelidir.
- İl özel idareleri, belediyelerin şehir içinde yapmış olduğu tüm görevleri kırsal alanlarda yürütmektedir. Şehir içerisinde yer alan altyapı çalışmaları, kırsal alanda gerçekleştirilmelidir. Dirençli kent temelinden yola çıkarak, kırsalda coğrafi bilgi sistemi altyapısı hazırlanmalıdır.
- Su havzası, orman arazisi, büyüme alanları, yerleşim planlarının tamamına yönelik mevzuat altyapısı yapılmalıdır.
- Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği bakanlığının hazırladığı akıllı şehir eylem planına uygun olarak, Yalova belediyesinin strateji eylem planı hazırlaması gerekmektedir. Ayrıca Yalova için veri analiz ve toplama merkezi kurulmalıdır.

- Kamu tercihi teorisi doğrultusunda, yapılan işlemler oy maksimizasyonuna veya çıkar maksimizasyonuna yönelik olduğundan dolayı, devletle ilgili işlemlerin anayasal zeminde oturması gerekmektedir. Denetim mekanizmasının işler hale gelip imar uygulamalarının sıkı denetime tabi tutulması gerekiyor. Beşerî altyapı yani akıllı insan denilen unsurun yetiştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu bağlamda Z kuşağının beklenti ve taleplerine, aynı zamanda insan kaynağına ulaşmak maksadıyla altyapı hazırlanmalıdır.
- Sistem güvenliğinin sağlanmasında öncelikli olarak kullanıcıların bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Sistem açıklarının denetlenmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır.
- Her toplumsal grubun katıldığı bir sistem oluşturmak adına akıllı şehirler yüksek lisans programı açılmalıdır. Yalova Üniversitesinin ilgili bölümleri Yalova OSB içerisinde yer alarak uygulama boyutunda akıllı teknolojilerin gelişimini yakından takip edebilecektir.
- Fiziksel altyapı oluşturulmadan akıllı sistemlerin entegrasyonu mümkün değil. Dolayısıyla kentsel altyapının tamamen fiziksel olarak akıllı sisteme uygun olarak şekillenmesi ve planlanması gerekmektedir.
- Kurumsal hafızanın, belgelerin bulut ortamında saklanmasına yönelik mevzuat çalışması yapılmalı ve bulut temelli veri saklama sistemi zorunlu hale getirilmelidir.
- Stratejik yönetim aşamalarında kentsel dirençliliğin sağlanmasına yönelik kentsel dirençlilik strateji belgesi hazırlanmalı ve bu doğrultuda zihinsel altyapı oluşturulmalı. Ayrıca belediyelerin stratejik planı hazırlanırken dirençlili-

ğe ilişkin amaç ve hedefler belirlenmeli. Bu süreçlerde katılımı teşvik etmek adına paydaşların dahil olduğu yönetim düşüncesinin hâkim olduğu bir süreç yönetimi sağlanmalıdır.

- Yalova özelinde kentsel dirençliliğin sağlanmasına yönelik stratejik planlar haricinde orta-uzun vadeli kapsamlı planlar hazırlanmalıdır. Tüm kurumların bu plan kapsamında yer alarak strateji belgelerine bunu yerleştirmesi gerekmektedir.

Savaş ve Göçler

- İlimizde gerçekleştirilen politikalar, planlar ve stratejiler ile ilgili olarak vatandaşa detaylı bilgilendirmelerin verilmesi ve sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerin daha fazla arttırılması gerekmektedir.
- İlimize gelen yabancı uyruklu bireylerin ile entegre olabilmeleri için yeni faaliyetlere teşvik edilmeli ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla ortak olarak hareket edilmelidir. Kapsayıcılık ve uyum üzerine projeler geliştirilmelidir.
- Kent bilinci ortak sorun olarak görülmeli ve ilimizde yaşayan vatandaşlar ile yabancı uyruklu bireylerin kent bilinci konusunda eğitimsel ve kültürel etkinliklere ortak edilmesi gerekmektedir.
- Kent olası göçler sonrası oluşacak yeni normale hazırlıklı hale getirilmelidir. Yerel yönetimler kentsel hizmetlerin sağlanması konusunda olası göçler öncesinde nüfus artışına karşı hazırlıklı hale getirilmelidir.
- Yerel yönetimler göçler karşısında “karşıla, durumunu iyileştir ve gelişmeye devam et” yaklaşımını benimsemelidir.

- İklim değışikliği, afetler ve savaşlar sonucu oluşabilecek yeni göçler karşısında kentin ilçeleri ile birlikte barınma, gıda, su ve kanalizasyon kapasiteleri artırılmalıdır.
- Göçe karşı dirençlilik konusunda tek bir çözüm yerine politika zenginliği ve çeşitliliği anlayışı uygulanmalıdır. Bütüncül ve sistematik çalışmalar yapılmalıdır.
- Yerel yönetimler bünyesinde Göç Eylem Planları hazırlanmalıdır.

KATILIMCILAR

İl Emniyet Müdürlüğü

İl Jandarma Komutanlığı

İl Sahil Güvenlik Komutanlığı

İl Özel İdaresi

İl Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü

İl Sosyal Güvenlik Kurumu Müdürlüğü

İl Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü

İl Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü

İl Meteoroloji Müdürlüğü

İl Tapu Müdürlüğü

İl Kadastro Müdürlüğü

İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü

İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

İl Göç İdaresi Müdürlüğü

İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü

İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü

İl 112 Acil Çağrı Merkezi Müdürlüğü

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İl Sağlık Müdürlüğü

İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü

İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
İl Orman İşletme Müdürlüğü
İl DSİ Müdürlüğü
İl Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü
İl Ticaret Müdürlüğü
İl Gümrük Müdürlüğü
İl Liman Başkanlığı
Yalova Üniversitesi
Yalova Ticaret ve Sanayi Odası
Esnaf ve Sanatkarlar Odası
Mimarlar Odası
Mühendisler Odası
Jeoloji Mühendisleri Odası
Ziraat Odası
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Eczacılar Odası
Yeşil Körfez Su Birliği
Yalova Belediyesi
Altınova Belediyesi
Çiftlikköy Belediyesi
Termal Belediyesi
Çınarcık Belediyesi
Armutlu Belediyesi
AKSA
Yalova Makine OSB
Yalova Tersaneciler Birliği
Dünya Ekolojik Yaşamı Sürdürme Derneği

K77-Yalova Arama Kurtarma Derneği

TEMA

Yalova Yeşil Körfez Su Birliği

Samanlı Dağları Çevre ve Kültür Derneği

YASKİ

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Yalova Kompozit ve Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Yalova Ro Ro Terminali A.Ş.

MAGDER-Mahalle Afet Gönüllüleri Derneği

YASKİ

Elektrik Mühendisleri Odası Temsilciliği

Yalova Eko Turizm ve Sağlıklı Yaşam Derneği

GENÇ GÖNÜLLÜLERİMİZE TEŞEKKÜR EDERİZ

Özge SÖZER

Murat İNCE

Sena KAYA

Gülsüm İrem UÇARER

Nurlan ALİOĞLU

Berkay ÇUBUK

Hüdanur DOĞAN

Göktürk Metehan TOKLU

Aytekin BEKDEMİR

Farhan RAZAWİ

Süleyman ÇELİK

Zeynep TECİRLİ

İrem Nur TEPE

M. Yasir ŞAHİN

Tuğba ÖZERDEM

Muhammed ALİ

Samir MALEKİ